

**A GYERMEKSZÜLETÉS HATÁSA A PÁRKAPCSOLATI
ELÉGEDETTSÉG DIMENZIÓIRA**

**THE EFFECT OF A CHILDBIRTH ON THE
DIMENSIONS OF RELATIONSHIP SATISFACTION**

Kiss Veronika

Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar,
Egészségügyi Gondozás és Prevenció szak, Védőnő szakirány

– III. éves hallgató

A GYERMEKSZÜLETÉS HATÁSA A PÁRKAPCSOLATI ELÉGEDETTSÉG DIMENZIÓIRA

Összefoglaló

Bevezetés

Kutatásomban az első gyermek születésének hatását vizsgálom a párkapcsolati elégedettségre. Egy párkapcsolatban a felek elégedettsége hatást gyakorol felnövekvő gyermekük lelki egészségre is. Jövendőbeli védőnőként fontosnak tartom, hogy figyelmet fordítsunk erre a témakörre. Abban az esetben, ha a párkapcsolat sérülékenynek bizonyul az első gyermek születését követően, akkor megfelelő támogatást kaphasson a pár, hogy a gyermek számára a legideálisabb körülmények lehessenek adottak a felnövekedése során.

Célkitűzés

A gyermekszületés párkapcsolati elégedettségre gyakorolt hatásainak vizsgálatára vonatkozó vizsgálatok ellentmondásosak. Kutatásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy milyen mértékben és irányban hat az első gyermek születése a párkapcsolati elégedettségre.

Módszer

A longitudinális vizsgálat alapvető demográfiai adatokra és önkitöltős kérdőívek adataira támaszkodik. Az adatfelvétel két alkalommal történik, első alkalommal az anya várandósságának harmadik trimeszterében, illetve második alkalommal a gyermek születését követő három hónapon belül. A pár mindkét tagja kitölti a Párkapcsolati Alkalmazkodás Kérdőívet, illetve a Páros Megküzdés Kérdőívet.

Kulcsszavak: párkapcsolat, elégedettség, gyermekszületés

THE EFFECT OF A CHILDBIRTH ON THE DIMENSIONS OF RELATIONSHIP SATISFACTION

Summary

Introduction

In the research I investigate the effect of the first childbirth on the relationship satisfaction between the couple. In a romantic relationship the satisfaction of the couple affects the growing child's mental health. As a becoming preventive nurse I find it important to shed the light on this topic. In that case if the romantic relationship seems to be vulnerable after the birth of the first child the couple can get appropriate support to ensure the best circumstances to grow up the child.

Objective

Literature data is contradictory regarding the effect of childbirth on relationship satisfaction. The research question is that in what extent and direction affects the birth of the first child the relationship satisfaction among the couple.

Method

The longitudinal research relies on basic demographic data and self-administered questionnaires. The examination takes place in two time points, the first examination takes place when the mother is in the third trimester, the second one takes place after the birth of the child in a three month time interval. The couple fills out the Dyadic adjustment Scale and the Dyadic Coping Scale.

Key words: relationship, satisfaction, childbirth

Bevezetés

A párkapcsolatok életünkben igen fontos szerepet töltenek be, hatnak ránk, formálnak minket. A párkapcsolat egy következő ciklusa pedig a szülővé válás. Kutatásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy mennyiben befolyásolja párkapcsolati elégedettségünket egy gyermek érkezése, a szerepek megváltozása. Jövendőbeli védőnőként fontosnak tartom, hogy figyelmet fordítsunk erre, mivel hivatásunk által jelen vagyunk a család életében, már a várandósság alatt, és közvetlenül figyelemmel kísérhetjük, hogyan alakul a család élete a gyermek megszületése után is. A védőnő a vizsgálatok végzésén túl felkészíti a párt a szülői szerepvállalásokra. A látogatások során észlelhet különböző problémákat a párkapcsolatokban is, melyeket, ha nem kezel megfelelően, kihatással lehetnek a születendő gyermekre is, illetve az új kihívás miatt a konfliktusok elmélyülhetnek, hozzájuk újabbak is társulhatnak, mely nagymértékben befolyásolhatja a párkapcsolati elégedettséget, ezáltal a család egységességét is.

A párkapcsolati elégedettség összetett fogalom, definiálására számos megfogalmazást találhatunk a szakirodalmakban (1). Gödri (2001) szerint a kapcsolattal való elégedettség attól függ, hogy a felek mennyire érzik magukat boldognak benne, ezáltal ennek megítéléséhez mindkét fél véleménye szükséges. A kapcsolat minőségének a boldogság mellett másik indikátora az elégedettség, mely egy általános, szubjektív értékelést foglal magába, az egyén szükségleteit, elvárásait, és a vágyak teljesülésének mértékét vizsgálva (2). Kutatásokkal kimutatták, hogy az első gyermek érkezésével a páros női tagjának elégedettsége jobban csökken, mint a férfié. Keresztmetszeti kutatások eredményeképpen egy U alakú görbe született, mellyel az állapítható meg, hogy a kezdeti magas elégedettség csökken, idővel azonban újra fokozatosan visszaemelkedik (2).

Az első gyermek érkezése a sok esetben nem kellőképpen felkészült párt eddig még nem tapasztalt szerepbe helyezi, új szerepviselkedést kell elsajátítaniuk, új életformához kell alkalmazkodniuk. Napjainkban gyakori jelenség, hogy a gyermeket vállaló párok magukra maradnak. A korábban elterjedt többgenerációs családok mára már nagyrészt szétestek, a nagyszülők, rokonok gyakran nincsenek már a pár közvetlen közelében, hogy állandó segítséget, támogatást nyújtsanak számukra (3). Ugyanakkor a szülők kapcsolata és kapcsolatukkal való elégedettségük az egész családi rendszerre kifejti hatását, a szülők kapcsolati minősége hatással van gyermekükre is. A szülők jó kapcsolati minősége összefüggést mutat a gyermek egészséges önértékelésével (4).

Ellentmondásosak a szakirodalmi adatok arra vonatkozóan, hogy az első gyermek születése hatással van-e a párkapcsolati elégedettségre. Buda Béla és Szilágyi Vilmos (1988) szerint a szülői szerep vállalása fejleszti a személyiséget. Elsősorban a nő személyisége gazdagodik, de amilyen mértékben a páros férfi tagja részt vesz a gyermekvárás, szülés és a gyermekgondozás körüli feladatokban, úgy az ő személyisége is érettebbé válik. A szülői szerep így szocializáló funkciót is betölt, mely elősegíti a házasság, párkapcsolat stabilizálódását, annak harmonikusabbá válását (5). Tóth Miklós (1989) azonban megfogalmazta, hogy a kapcsolattal való elégedettség csökken a gyermek születése után (6). Az apa sokszor érzi magát mellőzve, mivel ilyenkor az anya számára az újszülött gondozása lesz az elsődleges (3). Látható tehát, hogy a gyermek születése

kétségtelenül hatást gyakorol a párok egymással való elégedettségére, de nincs egyetértés abban, hogy milyen irányban.

Célkitűzés

Kutatásomban az egymásnak ellentmondó szakirodalmi adatok tisztázása végett a gyermekszületés hatását vizsgálom a párkapcsolati elégedettségre. Kutatási kérdésem a következő: milyen mértékben és irányban hat az első gyermek születése a párkapcsolati elégedettségre?

Módszerek

Longitudinális vizsgálatom keretében végzem a felmérést önkitöltős kérdőívek segítségével. 20 első gyermeküket váró pár vizsgálatban való részvételét tűztem ki célul. A vizsgálatba olyan párokat válogatok be, akiknél a leendő anya a várandósság harmadik trimeszterében van első gyermekükkel. Ez lesz a vizsgálat első mérési pontja, amikor a pár mindkét tagja ugyanazon kérdőívet tölti ki azonos sorrendben. A következő mérési pont a gyermek születését követő 3 hónapon belül történik, amikor ismételtén kitöltésre kerülnek a pár mindkét tagja részéről ugyanazon kérdőívek. Ez lehetőséget biztosít az utánkövetésre és a gyermekszületés párkapcsolati elégedettségre gyakorolt hatásának vizsgálatára.

A kutatás során a leendő szülők egy tájékoztató- és beleegyező nyilatkozat aláírását követően az alapvető demográfiai adatokat töltik ki. Ezt követi a Spanier (1976) által kidolgozott Párkapcsolati Alkalmazkodás Kérdőív, amely lehetőséget ad a kapcsolat egy adott idői pillanatban való vizsgálatára, és az utánkövetés megfelelő eszköze. A kérdőív négy dimenziót vizsgál: 1) a kapcsolati konszenzust (egyetértést) olyan témák tekintetében, mint a vallásosság, a célok és a háztartási feladatok; 2) a kapcsolati elégedettséget, melynek középpontjában a viselkedési mintázatok állnak; 3) a kohéziót, amelyet a partnerek a közös tevékenységek által élnek meg; és 4) a fizikai interakciók során jelentkező érzelmi kifejezőképessége (7).

Végül a pár tagjai kitöltik a Páros Megküzdés Kérdőívet, amelyet Gmelch és munkatársai (2008) fejlesztettek ki. Amikor egy párkapcsolatban a felek stresszel szembesülnek, akkor páros megküzdési stratégiákat alkalmaznak, közös erőfeszítéseket tesznek a kapcsolat stabilitásának és a kapcsolattal való elégedettség fenntartásának érdekében (8). Ezt az együttesen működtetett megküzdési folyamatot párkapcsolati (diádikus) megküzdésnek nevezzük (9). Az első gyermek születése sok olyan eseménnyel, döntéssel szembesítheti a pár tagjait, amelyben diádikus megküzdést kell alkalmazni, így ezen kérdőív lehetőséget nyújt a megküzdési módok esetleges változásainak utánkövetésére.

Irodalomjegyzék

1. Vajda, D., Sz. Makó, H., & Kiss, E. Cs. (2013). in: Sztómaterápiás eszközök befolyása az életminőségre, életvitelre és a lelki ellenálló képesség tényezői. Kiss, E. Cs, & Plyák, L. (eds.). ILCO Konferencia 2012. Konferenciakötet.
2. Gödri, I. (2001). A házassági kapcsolatok minősége és stabilitása. Elméleti támpontok és mérési lehetőségek, *Kutatási Jelentések*, (66).
3. Freeman, Dorothy R. (1994) Házassági krízisek. Animula, Budapest
4. Graham, J. M., Liu, Y. J., & Jeziorski, J. L. (2006). The dyadic adjustment scale: A reliability generalization meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 68(3), 701-717.
5. Buda Béla, Szilágyi Vilmos (1988): Párválasztás - A partnerkapcsolatok pszichológiája. Gondolat, Budapest
6. Tóth Miklós (1989): Házasságterápia. Gondolat, Budapest
7. Spanier, G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 15-28.
8. Gmelch, S., Bodenmann, G., Meywly, N., Ledermann, T., Steffen-Sozinova, O., & Striegl, K. (2008). Dyadisches coping inventar (DCI). *Zeitschrift für Familienforschung*, 20(2), 185-202.
9. Randall, A. K., & Bodenmann, G. (2009). The role of stress on close relationships and marital satisfaction. *Clinical psychology review*, 29(2), 105-115.